

КРИМСЬКА ПРАВОЗАХИСНА ГРУПА

e-mail: crimeahrg@gmail.com

website: crimeahrg.org

МОНІТОРИНГОВИЙ ОГЛЯД СИТУАЦІЇ З ПРАВАМИ ЛЮДИНИ В КРИМУ

ЖОВТЕНЬ 2020 РОКУ

Моніторинговий огляд підготовлено
Кримською правозахисною групою
на підставі матеріалів,
зібраних у жовтні 2020 року

Перейти [по посиланню](#), щоб ознайомитися
з щомісячними моніторинговими оглядами
Кримської правозахисної групи

Перейти [по посиланню](#), щоб ознайомитися
з тематичними оглядами та статтями Крим-
ської правозахисної групи

ЗМІСТ

1. ВСТУП	2
2. ГРОМАДЯНСЬКІ І ПОЛІТИЧНІ ПРАВА	3
Право на свободу та особисту недоторканність.....	3
Обшуки та затримання.....	3
Політично умотивоване кримінальне переслідування.....	3
«Справа кримських мусульман».....	3
«Справа українських диверсантів».....	5
Переслідування за звинуваченням у участі.....	5
у батальйоні імені Н. Челебіджіхана	
Переслідування «Свідків Єгови».....	6
Справа Олега Приходька.....	6
Умови утримання в місцях несвободи.....	6
Свобода думки, совісті та релігії.....	7
Свобода висловлювання думки.....	7
Свобода зібрань та об'єднань.....	8
3. ПОРУШЕННЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА	9
Конвенція (IV) про захист цивільного населення під час війни.....	9
Призов осіб, котрі мешкають на окупованій території, до збройних сил.....	9
держави, що окупує, а також пропаганда служби у збройних силах	

1. ВСТУП

Кримська правозахисна група (КПГ) — організація кримських правозахисників і журналістів, метою якої є сприяння дотриманню і захисту прав людини в Криму шляхом формування пильної уваги до проблем прав людини і міжнародного гуманітарного права на території Кримського півострова, а також пошуку і відпрацювання механізмів для захисту прав людини в Криму.

Діяльність **КПГ** керована, передусім, нормами основних документів у сфері прав людини, а саме: Загальною декларацією прав людини, Гельсінським Заключним Актом, Конвенцією про захист прав людини і ключових свобод, Міжнародним пактом про громадянські і політичні права, Міжнародним пактом про економічні, соціальні і культурні права тощо.

Основні завдання **КПГ**:

- 1) збір і аналіз інформації щодо ситуації з дотриманням прав людини в Криму;
- 2) широке інформування органів влади, міжнародних організацій, міжурядових структур, неурядових організацій, засобів масової інформації та інших цільових груп шляхом публікації і поширення аналітичних та інформаційних матеріалів про ситуацію з правами людини в Криму;
- 3) сприяння захисту прав людини і дотримання норм міжнародного права в Криму;
- 4) підготовка рекомендацій для органів влади та міжнародних структур в сфері прав людини;
- 5) забезпечення наявності «теми прав людини в Криму» в інформаційному просторі.

При підготовці та розповсюдженні інформації **КПГ** керується принципами об'єктивності, достовірності та своєчасності.

2. ГРОМАДЯНСЬКІ І ПОЛІТИЧНІ ПРАВА

ПРАВО НА СВОБОДУ ТА ОСОБИСТУ НЕДОТОРКАНИСТЬ

ОБШУКИ ТА ЗАТРИМАННЯ

1 жовтня співробітники ФСБ РФ вчинили масові обшуки в Севастополі серед прихильників релігійної організації «Свідки Єгови». Сайт «Свідки Єгови в Росії» повідомляє про щонайменше 9 обшуків, що розпочалися близько 6 ранку. Після обшуків було затримано 5 осіб: **Наталія Маладика, Володимир Маладика, Євген Жуков, Ігор Шмідт і Володимир Сакада**. Наталю Маладику після допиту відпустили, решту взяли під варту за підозрою в «участі в екстремістській організації» (докладніше в розділі «Переслідування Свідків Єгови»)¹.

29 жовтня о 6 ранку в Сімферополі співробітники Центру протидії екстремізму МВС РФ (Центр Е) заявили додому до проросійських опозиційних активістів — **Сергія Акімова, Сергія Васильєва та Іллі Большедворова**. Співробітники Центру Е послалися на адміністративне провадження за ст. 20.2 КпАП РФ (*Порушення встановленого порядку організації чи проведення зборів*) за одиночний пікет 17 вересня. В рамках адміністративної справи вони не мали права вчиняти обшук та інші процесуальні дії, які припустимі лише в рамках кримінальних справ. Попри це, у активістів було проведено обшук, після чого їх доправили до відділку поліції для вручення протоколу про адміністративне правопорушення. Після цього активістів доправили до «Центрального районного суду Сімферополя», який ухвалив оштрафувати кримчан на 20 000 рублів кожного².

ПОЛІТИЧНО УМОТИВОВАНЕ КРИМІНАЛЬНЕ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ

Станом на кінець жовтня **110 осіб** позбавлені волі в рамках політично мотивованого або релігійного кримінального переслідування. Повний список опублікований на сайті КПГ.³

«СПРАВА КРИМСЬКИХ МУСУЛЬМАН»

Фігурантів цієї справи звинувачують у причетності до ісламських організацій⁴ або в пропаганді діяльності організацій, які в РФ визнані терористичними чи екстремістськими, але не є такими за законодавством України. Справи розглядаються з порушенням права на справедливий суд, основними доказами для суду є свідчення анонімних свідків (багато хто з них — співробітники ФСБ РФ), досудові показання свідків, котрі у подальшому в суді заявляють, що такі свідчення дали під тиском, і лінгвістичні експертизи розмов обвинувачених мусульман. Докази, надані стороною захисту, зазвичай судді не беруть до розгляду.

¹ Свідки Єгови в Росії / Після обшуків в Севастополі 4 мирних віруючих відправлені до СІЗО щонайменше на 2 місяці <https://jw-russia.org/news/2020/10/1.html>

² https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1092669984500418&id=100012722803802

³ <https://crimeahrg.org/wp-content/uploads/2020/11/lisheniya-svobody-oktyabr-2020.pdf>

⁴ У більшості випадків ця організація — «Хізб ут-Тахрір».

У жовтні загальна кількість мешканців Криму, позбавлених волі у «справі кримських мусульман», — **70** осіб. Ще **4** людини обмежені в переміщенні: **3** перебувають під наглядом і не в змозі залишити окуповану територію, **1** — під домашнім арештом.

1 жовтня Третій апеляційний суд загальної юрисдикції міста Сочі (3-й АСЗЮ) залишив чинним рішення про утримання під вартою **Владлена Абдулкадірова, Іззета Абдуллаєва й Рустема Сейтхалілова до 15 грудня**⁵. Апеляційну скаргу розглядали судді Ольга Сіліна, Костянтин Сафронов й Анна Носкова⁶.

6 жовтня суддя «Верховного суду Республіки Крим» («ВС РК») Ігорь Крючков⁷ залишив чинним рішення про утримання під вартою **Вадима Бектемірова до 2 грудня**⁸.

9 жовтня 3-й АСЗЮ (судді Анна Носкова, Олена Удод, Євгеній Салтиков і Костянтин Сафонов⁹) залишив чинним рішення про утримання під вартою **Асана Янікова до 15 грудня**¹⁰. Всього цього дня в 3-му АСЗЮ розглядалися 4 скарги на продовження термінів утримання під вартою кримських мусульман, за якими було ухвалено аналогічні рішення.

12 жовтня судді 3-го АСЗЮ В'ячеслав Слєпченко й Євгеній Салтиков залишили чинними рішення про утримання під вартою **Ександера Сулейманова й Енвера Аметова**¹¹.

12 жовтня суддя Південного окружного військового суду РФ Роман Сапрунов залишив чинним рішення про утримання під вартою **Різі Омерову, Енверу Омерову й Айдеру Джеппарову до 15 січня 2021 року**. Клопотався щодо продовження прокурор Євгеній Колпіков¹².

13 жовтня суддя Південного окружного військового суду РФ Роман Сапрунов продовжив терміни утримання під вартою **Руслану Нагаєву, Руслану Месутову, Ельдару Кантемирову й Ленуру Халілову до 21 січня 2021 року**. Клопотався щодо продовження прокурор Євгеній Колпіков¹³.

14 жовтня суддя «Київського районного суду Сімферополя» Катерина Чумаченко ухвалила рішення про перебування інваліда по зору **Олександра Сізікова** у Севастопольській міській психіатричній лікарні терміном на 1 місяць для проведення примусової судово-психіатричної експертизи¹⁴. До переміщення в психіатричну лікарню Сізіков знаходився під домашнім арештом. Клопотався про його перебування в психіатричній лікарні слідчий ФСБ РФ Олександр Лавров.

16 жовтня суддя Апеляційного військового суду м. Власіха (РФ) Дмитро Теплюк залишив чинним рішення про утримання під вартою **Ександера Абдулганієва, Арсена Абхаїрова й Рустема Емірусейнова до 14 грудня 2020 року**¹⁵.

⁵ https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=1243078722726248&id=403544516679677

⁶ Третій апеляційний суд загальної юрисдикції / Список справ, призначених до слухання на 01.10.2020. Справи 55К-640/2020, 55К-641/2020, 55К-644/2020 https://zap.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=01.10.2020

⁷ «ВС РК» / Список справ, призначених до слухання на 06.10.2020 Справа 22К-2912/2020 https://vs--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=06.10.2020

⁸ https://www.facebook.com/story.php?story_fbid=1246923459008441&id=403544516679677

⁹ 3-й АСЗЮ / Список справ, призначених до слухання на 09.10.2020. Справи 55К-658/2020, 55К-659/2020, 55К-660/2020, 55К-664/2020 https://zap.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=09.10.2020

¹⁰ <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1249955475371906>

¹¹ 3-й АСЗЮ/ Список справ, призначених до слухання на 12.10.2020. Справа 55К-668/2020, 55К-669/2020 https://zap.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=12.10.2020

¹² <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1251646418536145>

¹³ https://facebook.com/story.php?story_fbid=1252354325132021&id=403544516679677

¹⁴ Кримська солідарність / Суд на місяць відправив інваліда І групи Олександра Сізікова до психіатричної лікарні Севастополя <https://crimean-solidarity.org/news/2020/10/14/sud-na-mesyac-otpravil-invalida-i-gruppy-aleksandra-sizikova-v-psihiatricheskuyu-bolnicu-sevastopolya-641>

¹⁵ Апеляційний військовий суд / Список справ, призначених до слухання на 16.10.2020 Справа 55К-280/2020 https://vap.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=16.10.2020 (після судового засідання інформацію з сайту суду було видалено)

20 жовтня Третій апеляційний суд загальної юрисдикції Сочі залишив чинним рішення про утримання під вартою **Ремзі Бекірова** до 15 грудня¹⁶. Скаргу розглядала суддя Анна Носкова¹⁷.

27 жовтня суддя 3-го АСЗЮ Ольга Сіліна залишила чинним рішення про утримання під вартою **Османа Аріфметова** до 15 грудня¹⁸.

27 жовтня суддя «ВС РК» Олена Спасьонова залишила чинним рішення про утримання під вартою **Зекірьї Муратова** до 2 грудня¹⁹.

«СПРАВА УКРАЇНСЬКИХ ДИВЕРСАНТІВ»

На кінець жовтня в ув'язненні перебувають **15 осіб**, котрих ФСБ РФ під час затримання звинуватила «у підготовці диверсій, зберіганні зброї та шпигунстві». Крім того, одна людина перебуває під домашнім арештом. У цих справах зафіксовано незаконні методи ведення слідства й застосування тортур для отримання свідчень зізнання, порушення презумпції невинуватості, поширення ФСБ РФ через російські ЗМІ відео «зізнання».

13 жовтня адвокат М. Полозов повідомив, що Московський міський суд продовжив **Івану Яцкіну** термін утримання під вартою до 16 грудня²⁰.

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ЗА ЗВИНУВАЧЕННЯМ У УЧАСТІ У БАТАЛЬЙОНІ ІМЕНІ Н. ЧЕЛЕБІДЖІХАНА

На кінець жовтня за звинуваченням в участі у батальйоні імені Н. Челебіджіхана позбавлені волі **6 осіб**. Офіційною причиною переслідування обвинувачених в Криму за ч. 2 ст. 208 КК РФ є те, що вони не з'явилися добровітно у силові структури РФ і не заявили про свою участь у «кримськотатарською добровільному батальйоні імені Номана Челебіджіхана». Оголошеним слідством доказом діяльності батальйону проти інтересів РФ є інформація зі ЗМІ, що метою створення батальйону була деокупація Криму.

9 жовтня адвокат А. Азаматов повідомив, що кримінальну справу **Меджита Аблямітова** передано до «Кіровського районного суду Криму»²¹. Раніше, 7 жовтня, добіг кінця термін перебування під вартою Аблямітова, але його продовжували утримувати в СИЗО²². 20 жовтня під час попереднього слухання в його справі суддя «Кіровського районного суду» Ігор Дегтярьов повідомив, що 14 жовтня продовжив Аблямітову запобіжний захід до 1 квітня 2021 роки без участі обвинуваченого та його адвоката. Адвокат заявив «судді» відвід, але «суддя» відвід відхилив. На сайті «суду» у справі Аблямітова відсутня інформація про проведення слухання 14 жовтня²³.

¹⁶ https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=3296724663780412&id=403544516679677

¹⁷ 3-й АСЗЮ / Список справ, призначених до слухання на 20.10.202. Справа 55К-683/2020 https://3ap.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=20.10.2020

¹⁸ 3-й АСЗЮ / Список справ, призначених до слухання на 27.10.202. Справа 55К-661/2020 https://3ap.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=27.10.2020

¹⁹ <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1265394607161326>

²⁰ https://facebook.com/story.php?story_fbid=3489726271092744&id=100001662173833

²¹ https://facebook.com/story.php?story_fbid=4479398198800966&id=100001924915540

²² https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=4517375408336578&id=100001924915540

²³ «Кіровський районний суд» / Справа № 1-163/2020 https://kirovskiy-krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&name_op=case&case_id=39158831&case_uid=067171e4-8aca-4d78-a1ae-6d68f550995a&delo_id=1540006

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ «СВІДКІВ ЄГОВИ»

На кінець жовтня 2020 року в рамках переслідування «Свідків Єгови» в Криму позбавлені волі **6 осіб**.

1 жовтня після масових обшуків у Севастополі співробітники ФСБ РФ затримали 4 осіб: **Володимир Маладіна, Євген Жуков, Ігор Шмідт і Володимир Сакада**. Їм висунуто звинувачення за ст. 282.2. КК РФ (*Участь і організація діяльності екстремістської організації*). 2 жовтня «Ленінський районний суд Севастополя» обрав їм запобіжний захід у формі утримання під вартою: Ігорю Шмідту — до 23 листопада, іншим — до 30 листопада 2020 року²⁴. Сайт «суду» не оприлюднив інформацію щодо проведених засідань.

16 жовтня «суддя Севастопольського міського суду» Данило Землюков²⁵, і 22 жовтня — «судді» Анатолій Дубовцев і Василь Авхімов²⁶ залишили чинним рішення про перебування під вартою затриманих 1 жовтня членів релігійної організації.

СПРАВА ОЛЕГА ПРИХОДЬКА

15 жовтня суддя Апеляційного військового суду м. Власіха (РФ) Олександр Мордовін залишив чинним рішення про утримання під вартою українського активіста **Олега Приходька** до 15 грудня²⁷.

УМОВИ УТРИМАННЯ В МІСЦЯХ НЕСВОБОДИ

8 жовтня адвокат С. Шабанова повідомила, що фігурант «справи кримських мусульман» **Асан Яніков** вже протягом 2 місяців перебуває «на карантині» в СІЗО-1 Сімферополя. Його утримують у сирому напівпідвальному приміщенні, що негативно впливає на стан його здоров'я²⁸.

15 жовтня інвалід по зору (100-відсоткова сліпота) **Олександр Сізіков** був відправлений до Севастопольської міської психіатричної лікарні для проведення примусової експертизи. Він повідомив адвокатів, що не в змозі контролювати дії медперсоналу лікарні і неспроможний зрозуміти, коли у нього беруть матеріали для аналізів, а коли — вводять медпрепарати²⁹.

29 жовтня адвокат Н. Шейхмамбетов повідомив, що український активіст **Олег Приходько** перебуває в СІЗО 1 Ростова-на-Дону у камері зі щурами³⁰.

²⁴ Свідки Єгови в Росії / Після обшуків в Севастополі 4 мирних віруючих відправлені до СІЗО щонайменше на 2 місяці <https://jw-russia.org/news/2020/10/1.html>

²⁵ «Севастопольський міський суд» / Список справ, призначених до слухання на 16.10.2020 Справи 22К-770/2020 і 22К-771/2020 https://gs--sev.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=16.10.2020

²⁶ «Севастопольський міський суд» / Список справ, призначених до слухання на 22.10.2020 Справи 22К-781/2020 і 22К-788/2020 https://gs--sev.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=22.10.2020

²⁷ Апеляційний військовий суд / Список справ, призначених до слухання на 15.10.2020 Справа 55К-279/2020 https://vap.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=15.10.2020

²⁸ https://www.facebook.com/story.php?story_fbid=1248445348856252&id=403544516679677

²⁹ Крим.Реалії / Кримчанин Сізіков скаржиться на санітарні умови в психлікарні — адвокат <https://ru.krymr.com/a/news-sizikov-sanitarnye-usloviya-psihbolnitsa/30897193.html>

³⁰ Крим.Реалії / «Розмістили у камері зі щурами». Адвокат розповів про умови утримання українського активіста Приходька <https://ru.krymr.com/a/news-advokat-sud-po-delu-prihodko-usloviya-sizo/30919472.html>

СВОБОДА ДУМКИ, СОВІСТІ ТА РЕЛІГІЇ

У жовтні до «мирових судів» Криму надійшло щонайменше два нових адміністративних провадження стосовно членів релігійних організацій за ч.4 ст. 5.26 (*Незаконна місіонерська діяльність*)³¹. Одне з них — щодо імама **Аблякіма Галієва** за здійснення п'ятничної молитви (джума-намаз).

14 жовтня «мировий суддя» Петро Кіреєв ухвалив оштрафувати на 30 000 рублів **Католицьку церкву Візантійського обряду — парафію перенесення мощів Миколая Чудотворця** в м. Ялта за ч.3 ст. 5.26 КпАП РФ «за виконання релігійної організацією діяльності без зазначення офіційного повного найменування».

Усього на кінець жовтня КПГ зафіксувала в Криму 101 адміністративне провадження щодо релігійних організацій та їхніх членів за ст. 5.26 КпАП РФ. У рамках цих проваджень ухвалено штрафів на загальну суму щонайменше на **1 340 500** рублів.

СВОБОДА ВИСЛОВЛЮВАННЯ ДУМКИ

26 жовтня «Нахімовський районний суд Севастополя» («суддя» Тетяна Дядя³²) засудив лівого активіста **Валерія Большакова** до 2 років і 6 місяців умовного позбавлення волі за ст. 280 КК РФ (*Публічні заклики до здійснення екстремістської діяльності*) за публікації в соціальній мережі з негативними висловлюваннями на адресу російської влади й «заклики до встановлення диктатури пролетаріату» замість «путінського режиму»³³.

29 жовтня активіст **Сергій Васильєв** був оштрафований на 20 000 рублів за відео зйомку проведення одиночного пікету. Співробітники Центру Е кваліфікували це як участь у несанкціонованому масовому заході (*докладніше в розділі «Обшуки й затримання»*).

³¹ «Мирові судді Республіки Крим» / Справи 05-0515/86/2020 и 05-0282/48/2020 <http://mirsud82.rk.gov.ru/>

³² «Нахімовський районний суд Сімферополя» / Список справ, призначених до слухання на 26.10.2020. Справа № 1-82/2020 https://nakhimovskiy--sev.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=26.10.2020

³³ Крим.Реаліі / Суд у Севастополі засудив лівого активіста Большакова до умовного терміну <https://ru.krymr.com/a/news-krym-sevastopol-prigovor-bolshakovy/30913029.html>

СВОБОДА ЗІБРАНЬ ТА ОБ'ЄДНАНЬ

6 жовтня **Мунівер Келямova** — теща фігуранта «справи кримських мусульман» Едема Смаїлова — отримала лист з повідомленням про те, що стосовно неї порушено адміністративне провадження за проведення одиночного пікету,³⁴ й вона мусить з'явитися до відділку МВС РФ. 7 жовтня в Сімферопольському районному відділці поліції на неї було складено протокол за проведення пікету, який співробітники МВС РФ розцінили як порушення наказу «очільника Криму» Сергія Аксьонова «Про запровадження режиму підвищеної готовності на території Республіки Крим» («карантинні» обмеження). Справу було направлено на розгляд до «Сімферопольського районного суду»³⁵.

29 жовтня після обшуку й затримання були оштрафовані активісти **Сергій Акімов, Сергій Васильєв** та **Ілля Большедворов** на 20 000 рублів кожен за проведення одиночних пікетів 17 вересня. Про підготовку пікету співробітники МВС РФ дізналися з публікації в соціальній мережі³⁶ (детальніше у розділі «Обшуки й затримання»).

31 жовтня на одиночні пікети вийшли матері фігурантів політично мотивованої «справи кримських мусульман». У селищі Амурське протестувала **Зеліха Абхаїрова**³⁷ — мати Арсена Абхаїрова, в селищі Октябрьське — **Зуре Емірусейнова**³⁸ — мати Рустема Емірусейнова й **Еміне Абдулганієва**³⁹ — мати Ескандера Абдулганієва. Вони тримали в руках плакати з написом «Мій син — не терорист».

Через 3 хвилини після початку пікету Зуре Емірусейнової на місце здійснення одиночної акції з'явився «заступник начальника поліції з охорони громадського порядку» й зажадав припинити захід. Співробітники МВС РФ звернулися до Зуре Емірусейнової та Аліє Емірусейнової, котра фільмувала пікет на відео, з вимогою проїхати до відділку поліції для складання протоколу про адміністративне правопорушення. Плакат вилучили. Під час спроби затримання Зуре Емірусейнової стало зле. Машина швидкої медичної допомоги, що приїхала на місце події, довправила її до лікарні. Співробітники поліції також рушили до лікарні та поїхали звідти лише після того, як жінці діагностували гіпертонічний криз і госпіталізували її⁴⁰.

³⁴ 16 вересня 2020 року Мунівер Келямova вийшла на одиночний пікет з плакатом «Наші діти — не терористи. Розмовляти в мечеті — не злочин».

³⁵ Кримська солідарність / Поліція направила матеріали адміністративної справи щодо Мунівер Келямовой до суду <https://crimean-solidarity.org/news/2020/10/08/policiya-napravila-materialy-administrativnogo-dela-v-otnoshenii-muniver-kelyamovoj-v-sud-627>

³⁶ <https://www.facebook.com/watch/?v=1029550994144730>

³⁷ <https://www.facebook.com/100022522835464/videos/825355454891875>

³⁸ <https://www.facebook.com/100034515559250/videos/407606867066495>

³⁹ <https://www.facebook.com/100033990820149/videos/385963932546631>

⁴⁰ <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1268768823490571>

3. ПОРУШЕННЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА

КОНВЕНЦІЯ (IV) ПРО ЗАХИСТ ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ ПІД ЧАС ВІЙНИ

ПРИЗОВ ОСІБ, КОТРИ МЕШКАЮТЬ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ, ДО ЗБРОЙНИХ СИЛ ДЕРЖАВИ, ЩО ОКУПУЄ, А ТАКОЖ ПРОПАГАНДА СЛУЖБИ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ

1 жовтня в Криму розпочалася 12-я осіння призовна кампанія до ЗС РФ. 5 жовтня відділ інформаційного забезпечення Чорноморського регіону МО РФ повідомив про те, що понад 500 жителів Севастополя будуть відправлені до армії РФ восени 2020 року⁴¹.

12 жовтня «військовий комісар Республіки Крим» Юрій Лимарь заявив, що в Криму планується мобілізувати понад 2000 осіб⁴².

29 жовтня Міністерство оборони РФ звітувалося, що понад 200 осіб було відправлено до РФ з Криму в рамках осінньої мобілізаційної кампанії⁴³.

18 жовтня прес-служба Південного військового округу повідомила, що в Сімферополі відбулася церемонія вступу понад 30 школярів до лав парамілітарного руху «Юнармія». У церемонії брали участь представники армійського корпусу Чорноморського флоту, державного освітнього закладу додаткової освіти «Кримпатріотцентр» і керівництво регіонального штабу руху «Юнармія»⁴⁴.

У жовтні КПП зафіксувала 4 нові кримінальні справи щодо мешканців півострова за ст. 328 КК РФ (*Ухилення від служби в Збройних силах РФ*) і 6 нових вироків, ухвалених за ст 328 УК РФ: 2 — два в «Центральному районному суді Сімферополя» («судді» *Сергій Деменок і Віктор Можелянський*)⁴⁵, 1 — у «Ленінському районному суді Севастополя» («суддя» *Анатолій Василенко*)⁴⁶, 1 — у «Красногвардійському районному суді» («суддя» *Валентин Шукальський*)⁴⁷, 1 — у «Сімферопольському районному суді» («суддя» *Олександр Сердюк*)⁴⁸ і 1 — в Євпаторійському міському суді («суддя» *Анастасія*

⁴¹ Міністерство оборони РФ / Понад 500 новобранців з Севастополя відправляються проходити службу під час осіннього призову 2020 року https://function.mil.ru/news_page/country/more.htm?id=12317694

⁴² РІА Новини / Онлайн-конференція «Осінній призов — 2020: терміни й особливості». <https://m.crimea.ria.ru/press/20201012/1118784225/Onlayn-konferentsiya-Osenniy-prizyv--2020-sroki-i-osobennosti.html>

⁴³ Міністерство оборони РФ / Понад 200 новобранців з Криму відправлені літаками військово-транспортної авіації для проходження строкової служби за межами півострова https://structure.mil.ru/structure/forces/type/navy/black_sea/news/more.htm?id=12321838

⁴⁴ Міністерство оборони РФ / У Сімферополі відбулася урочиста церемонія вступу школярів до «Юнармії» https://function.mil.ru/news_page/country/more.htm?id=12320035

⁴⁵ «Центральний районний суд Сімферополя» / Список справ, призначених до слухання на 02.10.2020. Справа 1-285/2020 http://centr-simph.krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=02.10.2020; Список справ, призначених до слухання на 15.10.2020. Справа 1-303/2020 http://centr-simph.krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=15.10.2020

⁴⁶ «Ленінський районний суд Севастополя» / Список справ, призначених до слухання на 23.10.2020. Справа 1-372/2020 немає https://leninskiy-sev.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=23.10.2020

⁴⁷ «Красногвардійський районний суд» / Список справ, призначених до слухання на 15.10.2020. Справа 1-212/2020 https://krasnogvardeiskiy-krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=15.10.2020

⁴⁸ «Сімферопольський районний суд» / Список справ, призначених до слухання на 09.10.2020. Справа 1-440/2020 https://simferopolskiy-krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=09.10.2020

Дудник⁴⁹). Усього на кінець жовтня КПП зафіксувала **145** кримінальних справ за ухилення від служби в ЗС РФ, які передано на розгляд до «судів» Криму. За **140** з них уже ухвалено вироки, **5** перебувають на стадії розгляду.

НАД ОГЛЯДОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Ольга Скрипник, координаторка Кримської правозахисної групи;
Олександр Сєдов, аналітик Кримської правозахисної групи.

⁴⁹ «Євпаторійський міський суд» / Список справ, призначених до слухання на 08.10.2020. Справа 1-339/2020
https://evpatoriya--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=08.10.2020